

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksen johdosta laeiksi perintö- ja lahjaverolain sekä tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 16 päivänä maaliskuuta 1984 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 22 laeiksi perintö- ja lahjaverolain sekä tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n muuttamisesta.

Hallitus ehdottaa, että perintö- ja lahjaverolakiin tehtäisiin eräitä muutoksia, jotka johtuvat 1 päivänä syyskuuta 1983 voimaan tulleista perintökaaren säännösten muutoksista.

Perintökaaren muutosten jälkeen voidaan perittävän kihlakumppanille ja eloonjääneelle puolisolle antaa jäämistön säästöstä kertakaikkisena avustuksena rahaa tai muuta omaisuutta sen mukaan kuin harkitaan kohtuulliseksi. Perintökaaren säännösten mukaan perillisellä on myös tietyn edellytyksin oikeus jäämistöstä suoritettavaan hyvitykseen. Hyväksyessään edellä tarkoitettua perintökaaren muutokset eduskunta edellytti, että avustukset ja hyvitykset säädetään perintöverotuksen piiriin. Tämän mukaisesti hallitus ehdottaa, että perintö- ja lahjaverolain 1 §:ään lisättäisiin tätä tarkoittava säännös.

Eloonjäänyt puoliso saa pitää jäämistön jakamattomana hallinnassaan, jollei rintaperillisen jakovaatimuksesta tai perittävän testamentista muuta johdu. Rintaperillisen on siis esitettävä jakovaatimus, jos hän haluaa saada perintönsä. Jakovaatimuksen tai testamentin saajan oikeuden estämättä eloonjääneellä puolisollla on kuitenkin aina oikeus pitää hallinnassaan puolisoiden yhteisenä kotina käytetty asunto tai muu jäämistöön kuuluva asunto. Hallitus ehdottaa, että perintö- ja lahjaverolain 8 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan perinnönjättäjän avio puoliso ei ole velvollinen suorittamaan perintöveroa edellä tarkoitettusta oikeudesta pitää kuolleen puolison jäämistö jakamattomana hallinnassaan. Eloonjääneellä puolisollla on oikeus saada itselleen myös omaisuuden tuotto hallinta-ajaltaan. Tällöin hän on velvollinen voimassa olevien säännösten mukaan suorittamaan tuloveroa hallintajan tuotosta.

Voimassa olevien perintöverotuksessa sovellettavien säännösten mukaan leski on vapautettu maksamasta perintöveroa keskinäisen hallintaoikeustestamentin nojalla saamastaan hallintaoikeudesta. Perillisten saaman omaisuuden arvosta vähennetään tällöin lesken hallintaoikeuden arvo. Tapauksissa, joissa rintaperilliset tosiasiallisesti ilman testamenttia antavat lesken hallita jäämistöä jakamattomana, ei oikeuskäytännön mukaan tällaista hallintaoikeutta ole katsottu vähennyskelpoiseksi. Hallitus ehdottaa, että lakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan verovelvolliselle tulevan omaisuuden arvosta saadaan vähentää perinnönjättäjän puolison saama hallintaoikeus vain siltä osin kuin se koskee asuntoa ja asuntoirtoimistoa. Muissa tapauksissa tällaista vähennys-oikeutta ei siis edelleenkään olisi.

Perintökaaren 8 luvussa tarkoitettu avustus voidaan nykyisin antaa myös perittävän kihlakumppanille. Voimassa olevien säännösten mukaan kihlakumppani kuuluu III eli ankarimpaan veroluokkaan perintöverotuksessa. Hyväksyessään hallituksen perintökaaren muuttamista koskevan esityksen eduskunta edellytti, että kihlakumppani saatetaan perintöverotuksellisesti samaan asemaan kuin lähimmät perimään oikeutetut. Hallitus ehdottaa, että tehtäisiin tämän mukainen muutos perintö- ja lahjaverolain 11 §:ään. Kihlakumppani katsottaisiin siten kuuluvaksi lievimpään veroluokkaan niissä tapauksissa, joissa on annettu perintökaaren 8 luvun 2 §:n tarkoittama avustus. Sitä vastoin tapauksissa, joissa hän saa esimerkiksi testamentin nojalla varoja pesästä, hän kuuluisi edelleen III veroluokkaan.

Perintö- ja lahjaverolakiin tehtäväksi ehdotettuihin muutoksiin liittyen hallitus samalla ehdottaa tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n sivuperinnön ja -lahjan veronalaisuutta kunnallisverotuksessa koskevan kohdan sanamuotoa tarkistettavaksi lisäämällä sanottuun lainkohtaan myös avustus ja hyvitys.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut

hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset tarkoituksenmukaisiksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Helsingissä 25 päivänä huhtikuuta 1984

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset muuttamattomina.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Impiö, Joutsenlahti, Linna, Malm, Mäki-Hakola, Rönn-

holm, Surakka, Sutinen ja Vainio sekä varajäsenet Lahti-Nuuttila, Manninen, Sasi, Savolainen, Vepsäläinen ja Vähäkangas.
